

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΥΓΕΙΑ

Α ΤΕΝΗ ΜΑΚΟΥ.Σ. ΤΗΣ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΑΝΝΑΣ ΚΑΤΣΙΓΡΑ

Καιρός να εξετάσουμε πώς αντικρύζει το ζήτημα της υγείας και της ασθένειας ο Καρρέλ. «Υπάρχει δύο ειδών υγεία: Η «φυσική» και η «τεχνητή». Πρέπει να επιζητούμε την «φυσική υγεία» εκείνη που οφείλεται στην αντίστασι των ιστών έναντι των μολυσματικών και έκφυλιστικών νοσημάτων, καθώς και την Ισορροπία του νευρικού συστήματος. Και όχι την «τεχνητή υγεία», που στηρίζεται στους δρoύς, στα έμβολια, στις φαρμακευτικές ορμόνες και βιταμίνες καθώς και στη προστασία Ιατρών και κλινικών. Ο άνθρωπος πρέπει να είναι κατά τοιοῦτο τρόπο κατασκευασμένος, ώστε να μην ἔχη ανάγκη από ὅλες αυτές τις φροντίδες. Τότε η Ιατρική θα ἄρῃ την ὑψίστην αὐτῆς νίκην, όταν ἀνακαλύψῃ τὰ μέσα πού θά ἐπιτρέψουν στόν ἄνθρωπο ν' ἀγνοῇ τήν ἀσθένειαν καί πού θά τοῦ ἐξασφαλίσουν τήν ἐλευθερία καί τή χαρά πού ὀφείλεται στή τελειοποίησι τῶν σωματικῶν καί ψυχοπνευματικῶν ἱκανοτήτων του.

Αὐτή ἡ ἀντίληψις τῆς Ιατρικῆς, ἐξακολουθεῖ ὁ Καρρέλ, συναντᾷ ἱσχυράν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν Ιατρῶν γιατί διαταράσσει τόν τρόπο τῆς σκέψεώς των. Ἡ σύγχρονη Ιατρική τείνει νά εἶναι ἕνα εἶδος «φυσιολογίας διευθυνομένης». Τό ἰδεώδες τῆς εἶναι νά ἐπεμβαίη σέ ὅλες τίς λειτουργίας τῶν Ιστών καί τῶν ὁρμῶν καί τῶν βιογενῶν καί τῶν χημικῶν αἰσίων, νά τόνωσῃ ἢ ν' ἀντικαθιστᾷ ἀνεπαρκεῖς λειτουργίες, ν' αὐξάνῃ τεχνητῶς τήν ἀντίστασι στίς μολύνσεις κλπ. Θεωροῦμε τό ἄνθρωπον ὡς ὅσον μιᾷ μηχανῇ κακοκατασκευασμένη, τῆς ὁποίας τὰ διάφορα μέρη

πρέπει συνεχῶς νά τόνωνονται ἢ νά ἐπιδιορθώνονται. Ἡ σύγχρονη Ιατρική πανηγυρίζει τίς διάφορες νίκες τῆς θεραπευτικῆς, τήν ἀνακάλυψι τῶν ὁρμῶν, τῶν ἐμβολίων, τῶν ὁρμονῶν, τῶν βιταμινῶν καί τῶν διαφόρων ἐναντίων τοῦ πόνου φαρμάκων. Αἱ πρόδοι αὐταί τῆς χημείας καί τῆς φυσιολογίας εἶναι βεβαία ὑψίστης σημασίας κυρίως ὁμως γιά τί μᾶς ἀποκαλύπτουν λίγο-λίγο κρυμμένους μηχανισμούς τοῦ σώματος γιάτί ὁδηγοῦν τήν Ιατρική σέ δρόμο ἀσφαλῆ. Ἀλλά πρέπει νά τὰ θεωροῦμε ἀπό σήμερον ὡς μεγάλο θρίαμβο τῆς ἀνθρωπότητος; Κάθε ἄλλο. Ἡ φυσιολογία δέν μπορεῖ νά συγκριθῇ μέ τήν Ἱ Πολιτική Οἰκονομία. Οἱ λειτουργίες ὁρμῶν, χυμῶν, πνεύματος, καί ψυχῆς εἶναι πολύ περιπλοκώτερες ἢ τὰ κοινωνικά φαινόμενα. Ἡ ἐπιτυχία τῆς «διευθυνομένης Οἰκονομίας» εἶναι δυνατή—ἀν καί αὕτη ἀμφισβητεῖται—ἀλλά τῆς «διευθυνομένης φυσιολογίας» εἶναι κατά πάσαν βεβαιότητα ἀπραγματοποίητος.

Ἡ «τεχνητή υγεία» δέν ἀρκεῖ στό σύγχρονον ἄνθρωπον. Αἱ ἐξετάσεις καί αἱ φροντίδες τοῦ Ιατροῦ εἶναι ἐννοεῖς καί ἐκτενῆ, ἀποτελεσματικές, εἰς νοσοκομεῖα καί τὰ φάρμακα πού κατασκευάζονται καί ἀντιστοιχεῖ τῇ ἀνεπαρκείᾳ ἡμῶν καί ἀνεπάρκειᾳ ἡμῶν. Ἀντί τούτου φαινόμενα ὅπως ἡ ἀσθένεια ὡς ἀνάγκη ἀπό τῶν ἀντιδράσεων, δέν εἶναι ἀσφαλῆ καί ἡ ἀσκέτις Ιατρική ὡς τέτοια πού εἶναι ἐπιτυχῶς τοῦ ἄνθρωπου ὅσον ὁλόκληρο. «Ἡ ὕλη εἶναι κατὰ περισσώτερον ἀπό τήν ψυχή ἀσθενής». Ἡ δυσπιστία πού ἔχει καί περὶ σσότερο δέχεται τό κοινὸ πρὸς τὸ Ιατρικὸν ἐπάγγελμα, εἶναι μέ-

πομπούμε νά δάσσουμε σὲ κοινὸν τὴν ὕλην καὶ ἐπιθυμεῖ, ἀν δέν λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὴν πραγματικὴν φύσιν. Γνωρίζουμε ὅτι δρoύνα, χυμοί, πνεύμα, ψυχὴ εἶναι ἕνα ὅτι εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κληρονομικῶν τάσεων, τῶν συνθηκῶν ἀναπτύξεων καὶ τῶν χημικῶν, φυσικῶν καὶ φυσιολογικῶν ὁρῶν τοῦ περιβάλλοντος. Ὁφείλουμε νά βοηθήσουμε αὐτὸ τὸ σύνολο νά διατηρήσῃ τὴν ἀκεραιότητά του, ἀντὶ νά ἐπιβαλῶνουμε στὴ λειτουργία τοῦ κάθε ὁργάνου ἐξωριστά. Πρέπει νά ἐννοηθῇ ὅτι ἡ πρόδος τῆς ἀνθρωπότητος δέν θά ἔλθῃ μέ τὴν ἰδρυσὶ μεγάλωτρεπέστερων νοσοκομείων, γιγαντιαίων ἐργοστασίων χημικῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων ἢ τελειότερων ἐργαστηρίων ὅπου κατασκευάζονται ἐμβόλια, ὁροί, βιταμίνες καὶ ὁρμόνες. Ἡ ἀπόκτησις τῆς «φυσικῆς υγείας» πού ὁ αὐξήθη ὑπερβολικὰ τὴν ἀνθρώπινον εὐτυχία, ἀπαιτεῖ βαθυτέρην γνωριμία τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Ἐξακολουθεῖ πάντα ὁ Καρρέλ—δύο ειδῶν νοσήματα: τὰ μολυσματικὰ καί τὰ ἐκφυλιστικά. Τὰ μικρόβια εἶναι πάντα παρόντα, τόσο στὴν ἐπιφάνεια, ὅσο καί στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σώματος. Μολαταῦτα δέν βλάπτουν οὔτε πάντα, οὔτε ὅλους. Ἡ ἀντίστασις κατὰ τῶν μολυσματικῶν νοσημάτων ὀφείλεται σὲ ἐιδικὴ σύστασι χυμῶν καί Ιστῶν πού ἐμποδίζουν τὴν εἰσοδὸ τῶν μικροβίων ἢ σκοτώνουν τὰ εἰσερχόμενα. Πρόκειται περὶ τῆς «φυσικῆς ἀνοσίας», ἡ ὁποία προφυλάσσει μερικά ἄτομα ἀπὸ ὅλες τίς ἀσθένειες. Ἀλλοίμως διὰ τὴν ἰσχυρίστης. Γνωρίζουμε πόσον ἐπὶ ἐκτενῆ τὰ ὅσα ἀπὸ διάθεσι κληρονομικῆς, ὅσο καί ἐπικτήτης. Ἡ φυσικὴ ἀνοσία ἐξασφαλίζεται καί ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς καί τῆς διατροφῆς. Ἀπεδείχθη διὰ πειραμάτων ὅτι μερικοὶ τοῦτοι διατροφῆς αὐξάνουν ἢ ἐλαττώνουν τὴν προδιάθεσι πρὸς ὀρισμένα νοσήματα. Στὴν ἀναζητήσει ὁλων τῶν παραγόντων τῆς φυσικῆς ἀνοσίας, νά πὺδ πρέπει νά στηρίξῃ τὴν προσοχή τῆς ἡ Ιατρικῆ καί ἡ ὕγεινῆ.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι χάρις στὰ προφυλακτικὰ μέτρα τῆς ὕγινης τὰ μολυσματικὰ νοσήματα ἡλαττώθησαν καταπληκτικὰ. Μὲ ὅλην ὁμως τὴν μεγίστην αὐτὴ νίκη τῆς ὕγινης, τὸ πρόβλημα τῶν ἀσθενειῶν παραμένει τρομερό. Νὰ μὲν ἀποθνήσουν λιγώτεροι ἄ-

πο μολυσματικὰ νοσήματα, ἀποθνήσκουν ὁμως περισσότεροι ἀπὸ ἐκφυλιστικά, πού εἶναι πὺ μακροχρόνια καί πὺ ἐπώδυνα. Αἱ θαυματουργικῆς ἐπιτυχίης τῆς ὕγινης στὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν μολυσματικῶν ἀσθενειῶν ἐπιτρέπουν στίς βιολογικῆς ἐρευνες νά στρέψουν μέρος τῆς προσοχῆς τῆς ἀπὸ τὰ βακτηριδία καί τοὺς Ιοὺς τῶν πρὸς τίς φυσιολογικῆς καί ψυχικῆς λειτουργίας. Αἱ ἐκφυλιστικὰ παθήσεις εἶναι συχνὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μικροβιολογικῶν παθήσεων, ὅπως συμβαίνει μέ τίς παθήσεις καρδιάς, νεφρῶν κλπ. πού ἀκολουθοῦν τὰ μολυσματικὰ νοσήματα. Πολλὰ ὁμως ὀφείλονται σὲ ἀνεπάρκεια λειτουργίας ἐνδοκρινῶν—διαβήτης, κακοήθης ἀνάμιξις, βρογχεκλήλη κλπ.—καί ἄλλα ἐπέρχονται ἀπὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ
Η ΜΟΙΡΑΙΑ

ΙΣΤΟΡΗΜΕΝΑ

38

Ἀλλ' ἀκόμη κ' ἐκείνη τὴν τελευταία βραδυὰ ὁ Καίσαρ εἶδε, πίσω ἀπὸ τὸ χαμόγελο τῆς Κλεοπάτρας, τὴν ἀφηρημένην πού, ἐβδομάδας τώρα, παρουσιαζόταν ὡς ἀπειρῇ ἀποξενώσας τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τῶν ἄλλων. Ἡ Κλεοπάτρα εἶχε ἀκούσῃ, πολλὰ γιὰ τοὺς κακὸς οἰωνοὺς πού εἶχαν ἐμφανισθῇ ἐλὴ ἡ Ρώμη ἦταν γεμάτη φήμες ὅτι ὁ κόσμος ἐμιλοῦσε γιὰ μοναχικὰ πούλα, πού εἶχαν πάρῃ τὴ νύχτα μέ ἄγριες φωνὰς νά κOURNιάσων στήν Ἀγορὰ γιὰ ζῶα πού εἶχαν προσφερθῇ θυσία καί εἶχαν βρεθῇ χωρὶς καρδιά γιὰ ἐσθρικά φῶτα στοὺς οὐρανούς καί τοὺς οἰωνοὺς αὐτοὺς ἡ Κλεοπάτρα τοὺς ἐβλεπε ὡς ἐπιβεβαίωσι τῶν ἐνοστικῶν καί τῶν προαισθησέων τῆς. Δέν μπορούσε βέβαια νά εἰπῇ τέτοια πράγματα στὸν ἄνθρωπο πού ἦταν ἔτοιμος νά ζωσθῇ πάλι τὸ σπαθί

ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΩ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
16 Ιανουαρίου 1938

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΥΓΕΙΑ

ΤΗΣ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΑΝΝΑΣ ΚΑΤΣΙΓΡΑ

Καιρός νά εξετάσουμε πώς ἀντιλαμβάνεται τὸ ζήτημα τῆς υγείας καὶ τῆς ἀσθενείας ὁ Καρρέλ:

«Υπάρχει δύο εἰδῶν υγεία: Ἡ «φυσικὴ» καὶ ἡ «τεχνητή». Πρέπει νά ἐπιζητοῦμε τὴν «φυσικὴν υγεία» ἐκείνη πού ὀφείλεται στὴν ἀντίστασι τῶν ἰσθμῶν ἐναντίον τῶν μολυσματικῶν καὶ ἐκφυλιστικῶν νοσημάτων, καθὼς καὶ τὴν ὑπερτροφία τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Καὶ ὅχι τὴν «τεχνητὴν υγεία», πού στηρίζεται στοὺς ὁρμόνες, στὰ ἐμβόλια, στὶς φαρμακευτικὲς ὁρμόνες καὶ βιταμίνες καθὼς καὶ στὴ προστασία λατρῶν καὶ κλινικῶν. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά εἶνε κατὰ τοιοῦτο τρόπο κατασκευασμένος, ὥστε νά μὴν ἔχη ἀνάγκη ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τίς φροντίδες. Τότε ἡ λατρικὴ θὰ ἀρῇ τὴν ὑψίστην αὐτῆς νίκην, ὅταν ἀνακαλύψῃ τὰ μέσα πού θὰ ἐπιτρέψουν στὸν ἄνθρωπο ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀσθενείαν καὶ πού θὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν χαρὰ πού ὀφείλεται ἀπὸ τὴν τελειοποίησιν τῶν σωματικῶν καὶ ψυχονευματικῶν ἱκανότη-
των του.

Αὐτὴ ἡ ἀντίληψις τῆς λατρικῆς, ἐξακολουθεῖ ὁ Καρρέλ, συναντᾷ ἰσχυράν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν λατρῶν γιατί διαταράσσει τὸν τρόπο τῆς σκέψεώς των. Ἡ σύγχρονη λατρικὴ τείνει νά εἶνε ἕνα εἶδος «φυσιολογίας διευθυνομένης». Τὸ ἰδεῶδες τῆς εἶνε ἡ ἐπεμβατὴν σὲ ὅλες τίς λειτουργίες τῶν ἰσθμῶν καὶ τῶν ὀργάνων μὲ τὴν βοήθειαν καθαρῶν χημικῶν οὐσιῶν, νά τονώσῃ ἢ ν' ἀντικαθιστᾷ ἀνεπαρκεῖς λειτουργίες, ν' αὐξάνῃ τεχνητῶς τὴν ἀντίστασιν στὶς μελάνσεις κλπ. Θεωροῦμε τὸ ἀνθρώπινο σῶμα σάν μιὰ μηχανὴ κακοκατασκευασμένη, τῆς ὁποίας τὰ διάφορα μέρη

πρέπει συνεχῶς νά τονώνωνται ἢ νά ἐπιδιορθώνωνται. Ἡ σύγχρονη λατρικὴ πανηγυρίζει τίς διάφορες νίκες τῆς θεραπευτικῆς, τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ὁρμῶν, τῶν ἐμβολίων, τῶν ὁρμονῶν, τῶν βιταμινῶν καὶ τῶν διαφόρων ἐναντίον τοῦ πόνου φαρμάκων. Αἱ πρόοδοι αὐταὶ τῆς χημείας καὶ τῆς φυσιολογίας εἶνε βεβαία ὑψίστης σημασίας· κυρίως ὁμῶς γιατί μᾶς ἀποκαλύπτουν λίγο-λίγο κρυμμένους μηχανισμοὺς τοῦ σώματος· γιατί ὁδηγοῦν τὴν λατρικὴν σὲ δρόμο ἀσφαλῆ. Ἀλλὰ πρέπει νά τὰ θεωροῦμε ἀπὸ σήμερον ὡς μεγάλο θρίαμβο τῆς ἀνθρωπότητας; Κάθε ἄλλο. Ἡ φυσιολογία δὲν μπορεῖ νά συγκριθῇ μὲ τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν. Ὁ λατρευτὴς ὀργάνων, χυμῶν, πνεύματος καὶ ψυχῆς εἶνε πολλὸν πενιχρότερος ἢ τὰ κοινοὶ πρᾶκτορες. Ἡ ἐπιτυχία τῆς διευθυνομένης Οἰκονομίας εἶνε ὅταν ἡ ἀνθρώπινη εὐφροσύνη καὶ ἡ ἀγάπη τῆς «διευθυνομένης φυσιολογίας» εἶνε κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα ἀπραγματοποιήσιμα.

Ἡ «τεχνητὴ υγεία» δὲν ἀρκεῖ στὸ σύγχρονον ἄνθρωπο. Αἱ ἐξετάσεις καὶ αἱ φροντίδες τοῦ λατροῦ εἶνε ἐνοχλητικὲς καὶ ἐλάχιστα ἀποτελεσματικὲς. Τὰ νοσοκομεῖα καὶ τὰ φάρμακα πολυδάπανα καὶ τ' ἀποτελέσματά των ἀνεπαρκῆ. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πού φαίνονται υγιεῖς ἔχουν συνεχῶς ἀνάγκη ἀπὸ μικρὰς ἐπιδιορθώσεις. Δὲν εἶνε ἀρκετὰ καλὰ ἢ ἀρκετὰ ἰσχυροὶ ὥστε νά παίξουν ἐπιτυχῶς τὸν ἀνθρώπινόν των ρόλο. «Ἡ υγεία εἶνε κάτι περισσότερον ἀπὸ ἑλλειψιν ἀσθενείας». Ἡ δυσπιστία πού ὀλοένα καὶ περισσότερο δείχνει τὸ κοινὸ πρὸς τὸ λατρικὸν ἐπάγγελμα, εἶνε μέ-
~~χρι εἰς τοὺς σημερινούς χρόνους~~

~~πολλὴν ἀνάγκη νὰ ἀδελφύ-
νται. Ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ δοῦν
με σίγουρὰ τὴν υγείαν πού
ἐπιθυμοῦν ἀντὶ τῆς λάθους
ὅπου ὄφειν πᾶσι παραμε-
λεῖν τοὺς ὁρμῶν. Γνωρίζου-~~

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

ΚΛΕΟΓ
Η ΜΟΙΡΑΙΑ

ΙΣΤΟΡΗΜΕΝΗ

γυνα, χυμοί, πνεύμα, ψυχή είνε
ένα· ότι είνε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν
κληρονομικῶν τάσεων, τῶν συν-
θηκῶν ἀναπτύξεως καὶ τῶν χη-
μικῶν, φυσικῶν καὶ φυσιολογικῶν
δρῶν τοῦ περιβάλλοντος. Οφεί-
λουμε νὰ βοηθήσουμε αὐτὸ τὸ
σύνολο νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀκεραι-
ότητά του, ἀντὶ νὰ ἐπεμβαίνομε
στὴ λειτουργία τοῦ κάθε ὁργά-
νου ἐξαγοιστά. Πρέπει νὰ ἐνο-
ηθῇ ὅτι ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπό-
τητος δὲν θὰ ἐλθῇ μὲ τὴν ἴδρυσι
μεγαλοπρεπέστερων νοσοκομεί-
ων, γυμνασιῶν ἐργοστασίων χη-
μικῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων
ἢ τελειότερων ἐργαστηρίων ὅπου
κατασκευάζονται ἐμβόλια, ὀροί,
βιταμίνες καὶ ὁρμόνες. Ἡ ἀπό-
κτησις τῆς «φυσικῆς ὑγείας» ποῦ
θ' αὐδήσῃ ὑπερβολικὰ τὴν ἀν-
θρώπινη εὐτυχία, ἀπαιτεῖ βαθυτέ-
ρα γνωριμία τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Ἐν τῇ ἐκείνῃ ἐκδόσει τοῦ βιβλίου
τοῦ Καρρέλ, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι
ὁ Καρρέλ—δυσὶ ἐιδὼν νοσήματα:
τὰ μολυσματικὰ καὶ τὰ ἐκφυλι-
στικά. Τὰ μικρόβια εἶνε πάντα
παρόντα, τόσο στὴν ἐπιφάνεια,
ὅσο καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σώ-
ματος. Μολασσὰ δὲν βλάπτουν
οὔτε πάντα, οὔτε ὅλους. Ἡ ἀντί-
στασις κατὰ τῶν μολυσματικῶν
νοσημάτων ὀφείλεται σὲ εἰδικὴ
σύστασι χυμῶν καὶ ἱστών ποῦ ἐμ-
ποδίζουν τὴν εἰσόδον τῶν μικρο-
βίων ἢ σκοτώνουν τὰ εἰσρχόμε-
να. Πρόκειται περὶ τῆς «φυσικῆς
ἀνοσίας», ἢ ὁποῖα προφυλάσσει
μερικὰ άτομα ἀπὸ ὅλες τῆς ἀσθε-
νείας. Ἀγνοοῦμε ὅμως τὴν φύσιν
τῆς. Γνωρίζομε μόνον ὅτι ἐξαρ-
τεῖται τόσο ἀπὸ ἰδιότητες κληρο-
νομικὰς, ὅσο καὶ ἐπὶκτητῶν. Ἡ
φυσικὴ ἀνοσία ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ
τὸν τρόπο τῆς ζωῆς καὶ τῆς δι-
ατροφῆς. Ἀπεδείχθη διὰ πειράων
ὅτι ἡ ἀντοχὴ περὶ τοὺς τοσούτους
τῶν ἀντισηπτικῶν ἐλαττώνεται ἐν
νοσήματι, ἀπὸ ὁρισμένα φάρμα-
κα. Στὴν ἀναζήτησιν ἐλαττωσέ-
ων παραγόντων τῆς φυσικῆς ἀνο-
σίας, πρέπει νὰ στηρίξῃ τὴν
προσσχὴ τῆς ἡ λατρικῆ καὶ ἡ
γυμνῆ.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι χάρις στὰ
προφυλακτικὰ μέτρα τῆς ὑγιει-
νῆς τὰ μολυσματικὰ νοσήματα ἡ-
λαττώθησαν καταπληκτικὰ. Με-
τὰ τὴν δὲ τὴν μερίστην αὐτὴν νί-
κη τῆς ὑγιεινῆς, τὸ πρόβλημα τῶν
ἀσθενειῶν παραμένει τρομερὸν
καὶ μὲν ἀποβλήσονται λιγώτεροι καὶ

τὰ μολυσματικὰ νοσήματα, ἀπο-
θήσκουν ὅμως περισσότεροι ἀπὸ
ἐκφυλιστικά, ποῦ εἶνε πρὸ μακρο-
χρόνια καὶ πρὸ ἐπώδυνα. Αἱ θαυ-
ματουργικαὲς ἐπιτυχίαι τῆς ὑγιει-
νῆς στὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν μο-
λυσματικῶν ἀσθενειῶν ἐπιτρο-
ποῦν στίς βιολογικὰς ἐρευνὰς νὰ
στρέψουν μέρος τῆς προσοχῆς
τῆς ἀπὸ τὰ βακτηριδια καὶ τοῖς
ἰοῦς τῶν πρὸς τῆς φυσιολογικῆς
καὶ ψυχικῆς λειτουργίας. Αἱ ἐκ-
φυλιστικαὶ παθήσεις εἶνε συχνά
τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μικροβιολογι-
κῶν παθήσεων, ὅπως συμβαίνει
μὲ τὶς παθήσεις κροφίτιδος, νεφρο-
κλ. π. καὶ ἀλλὰ ἔντα ὑπάρχουν
καὶ νοσήματα πολλὰ ὅπου

ὁ δὲ
κακοήθης ἀναίμια, βρογχόληλη
κλπ. — καὶ ἄλλα ἐπέρχονται ἀπὸ
ἐλλείψιν βιταμινῶν καὶ μεταλλι-
κῶν ἀλάτων ποῦ εἶνε ἀπαραίτητα
στὴ κατασκευὴ καὶ τὴν συντήρη-
σιν τῶν ἱστών. Ὅταν τὰ ὄργανα
δὲν δέχονται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ
περιβάλλον τὸ ὕλικόν, τοῦ ὁποῖου
ἔχουν ἀνάγκη, χάνουν τὴν ἀντί-
στασι κατὰ τῶν μικροβίων, ἀνα-
πτύσσονται κακῶς, κατασκευά-
ζουν δηλητήρια καὶ ἐκφυλίζονται.

Αὕτῃ ἡ αὐξήσις τῶν ἐκφυλιστι-
κῶν νοσημάτων — μεταξύ τῶν ὁ-
ποίων τάσσονται καὶ ὁ καρκίνος,
τὸ ἑλκος στομάχου, αἱ λιθιάσεις,
ἡ πνευμονία καὶ νεφρῶν κλπ. κλπ. —
δὲν ὀφείλεται μόνον στὸν περιορι-
σμὸ τῶν μολυσματικῶν νοσημά-
των ποῦ ἐλάττωσαν τὴν φυσικὴν
ἐπιλογὴν, ἀλλὰ καὶ σὲ μεταβολὰς
ποῦ ἐπῆλθαν στὴ σύστασι ἱστών
καὶ χυμῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν
νέων δρῶν ὑπάρξεως. Ὁ ὁργανι-
σμός ἐγίνε πρὸ ἐπιδεδεικτικὸς δι-
μόνον στὰ μολυσματικὰ ἀλλὰ καὶ
τὰ ἐκφυλιστικά καθὼς καὶ τὰ νευ-
ρικὰ καὶ ψυχικὰ νοσήματα. Ἡ ἐ-
πιδεδεικτικὴ αὕτῃ ὀφείλεται σὲ
τοξικὰς οὐσίας ποῦ κατασκευά-
ζουν τὰ κακῶς λειτουργοῦντα ὄρ-
γανα καὶ σ' ἐκείνους ποῦ εἰσά-
γονται ἐξ ὧθεν μὲ τὴ τροφή καὶ
τὸν ἀέρα. Ἐπίσης στὴν ἀπουσία
ἀναγκασιότατων φυσιολογικῶν —
τῶν προσαρμοστικῶν — ἀλλὰ καὶ
ψυχικῶν λειτουργιῶν.

Μία αἰτία ποῦ κατὰ τὸν Καρ-
ρέλ συντελεῖ στὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐκ-
φυλιστικῶν νοσημάτων εἶνε καὶ
ἡ ἀνισορροπία τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου
ποῦ ἀναγκάζεται πλέον ἀπὸ
τὴν ἀντοχὴν τοῦ τροφῆς τὰ
ἐκφυλιστικὰ νοσήματα. Ἐξ αἰτίας
τῆς ἀνισορροπίας ἀναγωγῆς καὶ
ἀναποδοτισμοῦ ἀπορροφούμενων ὅπου
καὶ τῶν μεθόδων ὁ σίτος
αὐτοῦ ἀλλοιώνεται φρούτα, γά-
λα καὶ κρέας ἀπορροῦν μὲν ἐξωτε-
ρικῶς καὶ ἐνδοτικῶς μὲς τὴν μορφή
τῶν ὁρμῶν ὅμως μεταβληθῇ ρι-
ζικῶς ἐν τῇ χημικῇ λιπασμάτα,
ἀλλὰ καὶ τὴν παραγωγὴν καὶ
παρακίνησιν τὸ ἔσφαρος σὲ μερι-
κὰ τοῖχα ποῦ δὲν ὑπάρχουν
στὰ λιπασμάτα καὶ ποῦ ἐπομέ-
ως δὲν ἀντικαθίστανται. ἔχουν
μεταβόλῃ τὴν σύστασι τῶν κόκ-
κων, τῶν δημητριακῶν, τῶν
φρούτων, τῶν λαχανικῶν. [Ση-
μειώσις: Ποῖος ἔφαγε ἐφίτος
στὴν Ἀθήνα καλὴν ντομάτα; ἢ ἴ-
σαν ἢ ἄωρες ἢ σάπιες καὶ ὅλες
ἀσάτες]. Ὑποχρεῶνουν τὶς κόπ-
τες μὲ τεχνητὴ τροφή νὰ γενιῶν
πολλὰ περισσότερα αὐγά. Ἡ ποιότης
τῶν αὐτῶν αὐτῶν δὲν μπορεῖ πα-
ρῆναι νὰ εἶνε διαφορετικὴ. Τὸ ἴδιον
ἐμβαίνει καὶ μὲ τὸ γάλα τῶν
ἐλαφῶν, ποῦ κρατοῦν καθ' ὅλο
τὸ ἔτος μέσα σὲ σταύλους καὶ
ἀντὶ τρέφουν μὲ βιομηχανικὰ προΐ-
οντα. Οἱ ὑγιεινολόγοι δὲν ἔδω-
σαν τὴν πρέπουσα προσοχὴ στὰ
αἰτία τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀσθε-
νειῶν. Αἱ μελέται τῆς ἐπιδράσε-
ως τῆς διατροφῆς καὶ τῆς ὁλῆς
ἐπὶ τῆς φυσιολογικῆς, πνευ-
ματικῆς καὶ ψυχικῆς καταστάσε-
ως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου εἶνε
ἐπιπόλαιες καὶ ἀτελείστατες.

Χαρακτηρίζουν ὁ Καρρέλ ὡς
«ἐπιπόλαιος» καὶ «ἀτελείστατος»
τὶς σχετικὰς μελέτες τῶν σοφῶν
δύου τοῦ κόσμου, ἀγνοεῖ, καθὼς
φαίνεται, τὶς τελειότητες τῶν ἰδι-
κῶν μας ἐπιστημόνων, ποῦ κα-
τάρθωσαν νὰ καθορίσουν μὲ μα-
θηματικὴν ἀκρίβειαν ὡς αἰτία
τῆς διαδόσεως παρ' ἡμῖν τῆς φυ-
ματώσεως καὶ τῆς μεγάλης θνη-
σιμότητος τὴν ὑποσίτισιν τοῦ
λαοῦ μας καὶ ἰδίως τὴν ἐλλείψιν
τοῦ κρέατος ἀπὸ τὴ διατροφή
του.

ANNA ΚΑΤΣΙΓΡΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ